

anaemie, neuropathie, menstruatie-stoornissen en uterus-aandoeningen teweëgbrengen en dus de Europeesche vrouw ongeschikt maken om een voortdurende vestiging tot stand te helpen brengen. Spreker zelf vond zuivere Europeanen in Indië slechts sedert 3 geslachten gevestigd. Anderen spraken daarentegen van Creolen-familiën in Amerika, die sedert de 17de eeuw in tropische streken wonen (o. a. CHARLES MARKHAM op hetzelfde Congres, Ref.).

Physiologisch acht Spreker de voortdurende vestiging van Europeanen in de tropen mogelijk, als zij geruimen tijd door nieuwen aanvoer van Europeanen wordt onderhouden (Zuid-Afrikaansche boeren), hoogstens tuinarbeid, geen ware veldarbeid wordt verricht, en vele hygiënische maatregelen worden toegepast. Dan verzetten zich evenwel nog „redenen van oeconomischen aard” tegen die vestiging, waarover Spreker echter hier niet wil uitwijden.

De door Spreker voorgestelde conclusiën waren:

I. Vestiging van Europeanen in de tropische hooglanden is physiologisch denkbaar;

II. Veldarbeid moet daarbij worden uitgesloten;

III. Voortdurende vestiging en voortplanting (kolonisatie) kan waarschijnlijk eerst na eeuwen worden verkregen;

IV. Op oeconomische gronden is die vestiging thans nog niet mogelijk te achten.

Aan de discussie nam Prof. STOKVIS deel, wiens tegenwerpingen wij hier niet mededeelen, omdat zij niet alleen op het stuk van Dr. VAN DER BURG maar ook op dat van FELKIN en de opmerkingen van Dr. EWART betrekking hadden.

SALTET.

EEN PAAR WOORDEN OVER ANTHONIE LAUWERENBURGH.

Mijn collega Prof. STOEDER maakte mij na het hooren der in het vorig nummer verschenen redevoering attent op de mogelijkheid, dat de wijze, waarop ik mij over LAUWERENBURGH als medewerker aan de *Recherches physico-chimiques der Amsterdamsche Chemici* heb uitgelaten, allicht een schaduw zou kunnen werpen op het *verdienstelijk* en *werkzaam* leven van dien bekenden Amsterdamschen burger. De goedkoope aardigheid, die ik mij omtrent LAUWERENBURGH's naam geoorloofd heb, had nu allerminst die bedoeling, en ik stel er prijs op, dit opzettelijk te verklaren.

Alleen is het mij tot nog toe niet mogen gelukken eenige zelfstandig geschrevene wetenschappelijke verhandeling van LAUWERENBURGH op te sporen, en ik meende dus het recht te hebben tot de bewering, dat van zelfstandig door hem op het gebied der wetenschap geplukte lauweren ons niets bekend is.

Amsterdam, 10 Jan. 1892.

B. J. STOKVIS.
